

Kön spelar roll

Statistik om kvinnor & män på Gotland

Innehåll

Jämställdhetsintegrering.....	2
Nationell organisation.....	3
Utvecklingen av jämställdheten sedan 1970-talet.....	4
Insatser för att främja jämställdhets- politiken i länet.....	5
Befolkning.....	8
Barn och familj.....	13
Utbildning.....	18
Förvärvsarbete.....	24
Ekonomi.....	36
Hälsa.....	39
Inflytande och makt.....	42
Kriminalitet.....	46

Producerad av SCB och Länsstyrelsen
Kontaktperson: Kicki Scheller, Länsstyrelsen
Layout: Ateljén, SCB
Omslagsfoto: Lena Hultberg

© Länsstyrelsen Gotland

www.i.lst.se

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2009.12

Förord

Det övergripande målet för Sveriges jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet är i grunden en viktig fråga för demokratin och en del av jämlikhetsarbetet. Jämställdhet handlar om att fördela formell och reell makt mellan kvinnor och män och att värdera kvinnors och mäns, flickors och pojkers erfarenhet och kunskaper likvärdigt.

I dag skiljer sig dock kvinnors och mäns villkor åt på en rad olika samhällsområden. Att synliggöra kvinnors och mäns förutsättningar bl.a. genom statistik är viktigt för att kunna arbeta för en varaktig förändring så att ojämställdheten minskar.

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att arbeta för att det nationella målet med jämställdhet ska få genomslag i länet. Foldern i din hand ska ses som en del av detta arbete och är den tredje i ordningen som länsstyrelsen ger ut.

Statistik, som är kvantitativa data, måste dock analyseras och värderas och får inte stanna vid ett tekniskt inslag i jämställdhetsarbetet. Det kvalitativa arbetet, dvs. kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och värderingar måste också tas tillvara för att nå jämställdhet.

Att arbeta för ett jämställt Gotland ska ses i ljuset av att arbeta för ett hållbart samhälle såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt med samhällsmedborgaren i fokus.

Kicki Scheller
Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Jämställdhetsintegrering

För att uppnå jämställdhet i samhället måste man inkludera de jämställdhetspolitiska målen om makt, ekonomisk jämställdhet, fördela det obetalda hemarbetet lika samt motverka mäns våld mot kvinnor i alla samhällsområden och använda jämställdhetsintegrering som strategi. Jämställdhetsintegrering innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i planeringen, utförandet och beslutsfattandet på alla nivåer i organisationen och inom olika samhällsområden.

Andra viktiga faktorer för att nå jämställdhet är att:

- det finns tydliga mål om vad organisationen vill uppnå med jämställdhetsarbetet
- jämställdhetsmålen följs upp och utvärderas
- kunskap finns i organisationen om vad ett jämställdhetsperspektiv innebär
- organisationen använder någon metod för att göra jämställdhetskonskvensanalyser
- det finns någon form av stödorganisation för jämställdhetsarbetet i organisationen
- det finns en vilja hos ledning och medarbetare att förändra till ett mer jämställt samhälle

Nationell organisation

Jämställdhetsministern samordnar regeringens arbete med jämställdhetspolitiken. Integrations- och jämställdhetsdepartementet har ansvar för frågorna om jämställdhet, men varje minister är jämställdhetsansvarig för sitt sakområde.

Varje länsstyrelse har som uppdrag att omsätta de jämställdhetspolitiska målen i länet, genom att arbeta med kunskap om jämställdhet, främjade åtgärder, samordna jämställdhetsinsatser och stödja arbetet med jämställdhet i länet.

Arbetet för jämställdhet finns reglerat i länsstyrelsens instruktion SFS 2007:825 samt det årliga regleringsbrevet för myndigheten.

Som stöd för arbetet på länsstyrelsen finns sedan 1994, särskilt sakkunnig i jämställdhet, vilket också regleras i myndighetsinstruktionen. Därutöver har Länsstyrelsen Gotland valt att också ha en jämställdhetshandläggare som stödjer arbetet. Alla medarbetare och chefer på Länsstyrelsen har dock ett ansvar för att nå de jämställdhetspolitiska målen.

Utvecklingen av jämställdheten sedan 1970-talet

- Kvinnor och män behöver i dag inte välja mellan att ha ett betalt arbete och att ha barn – de kan välja båda.
- Kvinnorna arbetar i dag till lika stor del i offentlig som i privat sektor medan männen till största delen arbetar i privat sektor.
- Kvinnor kombinerar ett betalt arbete med vård av barn och hem.
- Män kombinerar ett betalt arbete med politiskt och fackligt engagemang.
- De direktvalda politiska församlingarna är i dag kvantitativt jämställda – de indirekta är det inte.
- Den könssegregerade gymnasie- och högskolan består.
- Den könssegregerade arbetsmarknaden består.
- Männen dominerar fortfarande starkt i alla typer av brott.

Löneskillnaderna består:

- kvinnodominerade yrken har lägre värde än mansdominerade
- män har högre lön än kvinnor i de flesta yrken.

Pensionärerna blir allt fler och lever längre:

- kvinnor lever ensamma i högre utsträckning än män
- män har högre pension än kvinnor.

Källa: SCB, På tal om kvinnor och män 2008

Insatser för att främja jämställdhetspolitiken i länet

1995 "Damkraft" – ett regionalt resurscentrum, RRC för kvinnor startades av länsstyrelsen.

1996 Länsstyrelsen fick i uppdrag av regeringen att ta fram en länsstrategi för jämställdhet, vilket också genomfördes. Strategin gällde för åren 1996–2001.

Länsstyrelsen tog fram den första foldern med statistik om "Kvinnor och män i Gotlands län".

1997 Länsstyrelsen stöttade ett nätverk av kvinnor som är politiker, "Humlorna".

Länsstyrelsen tog initiativ till ett Östersjöprojekt med Lettland, vars syfte är att bilda ett nätverk för kvinnor länderna emellan.

1998 Länsstyrelsen tog initiativ och stöttade två IT-projekt för kvinnor, "Tjelvars döttrar" samt "Gotlandsgallerian".

I september inrättades en särskild projektverksamhet, Komhuset av länsstyrelsen. Syftet var att bedriva jämställdhetsarbete i projektform inom olika samhällsområden.

1999 Länsstyrelsen var stödjande aktör för de kvinnor och tjejer som ville starta en tjejjour i länet. Detta skedde inom ramen för projektet "Unga kvinnors villkor" med finansiering av regeringskansliet och brottsoffermyndigheten. Tjejjouren blev sedermera en ideell förening.

Länsstyrelsen arrangerar ett seminarium – Jämställdhet för män. Cirka 250 deltagare kom varav majoriteten var kvinnor.

2000 Länsstyrelsen erbjöd särskilda kurser och utbildningar om skogsbruk och skogsvård för kvinnor.

Länsstyrelsen tog initiativet till att en omfattande informationsfolder om mäns våld mot kvinnor och övergrepp mot barn .

Länsstyrelsen startade projektet "Växthuset" för att konkret medverka till att fler kvinnor startar företag.

2001 Länsstyrelsen startade det första jämställdhetsprojektet för unga män, det s.k. "Focus-projektet", med inriktning på utbildning och värderingar kring kön.

Länsstyrelsen tog initiativ till ett nätverk för kvinnor vars män är fiskare. Idag kallas nätverket "Fiskarkvinnorna" och det utvecklar produkter i fiskskinn.

2002 Länsstyrelsen genomförde att då upphandling av sker arbetsmarknadsutbildning ska denna även innehålla en jämställdhetsmodul.

Länsstyrelsen stöttade och deltog i styrgruppen för ett riksomfattande jämställdhetsprojekt inom idrottsrörelsen. Projektet fick namnet "Utveckling genom 3R-metoden" Resultatet blev sedermera en metodhandbok för idrottsrörelsen i 3R-metoden.

2003 Länsstyrelsen spred genom projektet "Värdegrunden jämt" över 1000 metodhandböcker om hur pedagoger kan arbeta med jämställdhet i skolan.

Länsstyrelsen avslutar projektverksamheten i Komhuset som en åtgärd för arbetet med jämställdhetsintegrering.

Länsstyrelsen medverkade aktivt för att Gotlands kommun skulle delta i den nationella satsningen att varje kommun ska anställa en Genuspedagog som resurs inom kommunen.

Länsstyrelsen genomförde och slutförde en BRYT-utbildning, "Sound direktor" för kvinnor. 12 kvinnor deltog i utbildningen, varav flera av dem fick anställning efter avslutad utbildning.

2004 Länsstyrelsen avslutade projektet RRC, som en aktiv åtgärd för jämställdhetsintegrering och överlät ansvaret till Gotlands kommun.

Länsstyrelsen genomförde ett särskilt seminarium för kvinnor i mansdominerade arbeten med risk- och sårbarhetsanalyser för länet.

Länsstyrelsen genomförde en kartläggning av mäns våld mot kvinnor på Gotland. Kartläggningen visade bl.a. att många aktörer i länet önskar att Länsstyrelsen tog ett ökat ansvar för utbildningsfrågorna i ämnet.

Länsstyrelsen avslutade projektet Gotland JÄMT. Under de tre år som projektet bedrivits har sammanlagt 1 076 personer, 736 kvinnor och 340 män fått minst tre timmars utbildning i jämställdhet. Dessa personer var spridda på totalt 51 arbetsplatser i länet.

2005 Länsstyrelsen tog fram en folder om könsuppdelad statistik över kvinnor och män på Gotland – Kön spelar roll. Över 1 000 exemplar har spridits till viktiga aktörer i länet.

En uppföljning av 2003 års rapport om makt och inflytande av kvinnor och män i näringslivets styrelser har följts upp under året. Resultat visar på en 16 % ökning av kvinnor i länets företagsstyrelser vars företag har mer än 25 anställda.

Länsstyrelsen framför till Rikstrafiken vikten av att ta fram könsuppdelad passagerarstatistik.

2006 Nätverket Aktivt jämställdhetsarbetet, som Länsstyrelsen bedriver som stöd mot viktiga aktörer i länet har tagit fram ett värderingsmaterial om jämställdhet i form av en kortlek – Leka jämt.

Ett kunskapsunderlag, kring den fysiska planeringen vid tre stora arbetsplatser har arbetats fram av Länsstyrelsen. Det kan användas som ett underlag för beslut vid stadsplanering.

Utbildning och metodstöd har getts under året till statliga myndigheter på ön. Försäkringskassan, Polismyndigheten och Högskolan Gotland är exempel på myndigheter som deltagit.

En ny handlingsplan för Länsstyrelsens arbete med jämställdhetsintegrering har arbetats fram, samt även en uppföljning på den tidigare.

2007 Inom ramen för arbetet "Vision Gotland 2025" genomförde Länsstyrelsen en mindre utvärdering av hur jämställdhet – och könsperspektivet fått genomslag i det Regionala utvecklingsprogrammet.

Länsstyrelsen har under året gett ut en skrift av vårt eget arbete med jämställdhetsintegrering – Så här gör vi.

Under året har Länsstyrelsen beviljat sex olika projekt medel för att främja kvinnors företagande. Detta är medel för att öka andelen företag som drivs av kvinnor.

2008 Länsstyrelsen har under året stöttat Högskolan Gotland i arbetet för ökad jämställdhet i sin organisation.

Den kartläggning som påbörjades av Länsstyrelsen 2007 och avslutades 2008 med att inventera arbetet med jämställdhetsintegrering i de olika förvaltningarna i Gotlands kommun har rapporterats till förvaltningsledningen. Ett av resultaten är att Länsstyrelsen har påbörjat ett utvecklingsarbete med jämställdhetsintegrering inom socialtjänsten.

Utbildning och information om jämställdhet och jämställdhetsintegrering har skett vid 10 olika tillfällen., t.ex. åt Gotlands kommun socialförvaltningen, Kommunarkivet samt Folkhögskolan.

2009 Länsstyrelsen tar fram den tredje lathunden med könsuppdelad statistik – Kön spelar roll.

Länsstyrelsen gör ett 20-tal intervjuer med olika aktörer för den första rapporten i länet om att motverka människohandel för sexuella ändamål och att motverka prostitution.

Gotlands kommun beviljas medel av Sveriges Kommuner och Landsting för att arbeta med jämställdhetsintegrering i två förvaltningar.

Alla exempel är hämtade från www.lanstyrelsen.se/gotland

Folkmängd 31 dec 2008

Antal

	Kvinnor	Män	Totalt
Visby tätort	11 595	10 486	22 081
Övriga Gotland	17 174	17 749	34 923
Länet	28 769	28 235	57 004
Riket	4 652 637	4 603 710	9 256 347

Källa: SCB, Befolkningsstatistik och Marknadsprofiler

I Visby tätort bor det fler kvinnor än män. På övriga Gotland är det tvärtom; det finns fler män än kvinnor. På hela Gotland finns det, liksom i riket, fler kvinnor än män.

Folkmängd efter ålder 31 dec 2008

Procentuell fördelning

	Kvinnor			Män		
	0–19	20–64	65–	0–19	20–64	65–
Visby tätort	20	58	22	24	61	16
Övriga Gotland	23	56	22	24	57	20
Länet	22	56	22	24	58	18
Länet 2006	23	57	21	24	59	17
Länet 2004	23	56	20	25	59	16
Riket	23	57	20	24	60	16

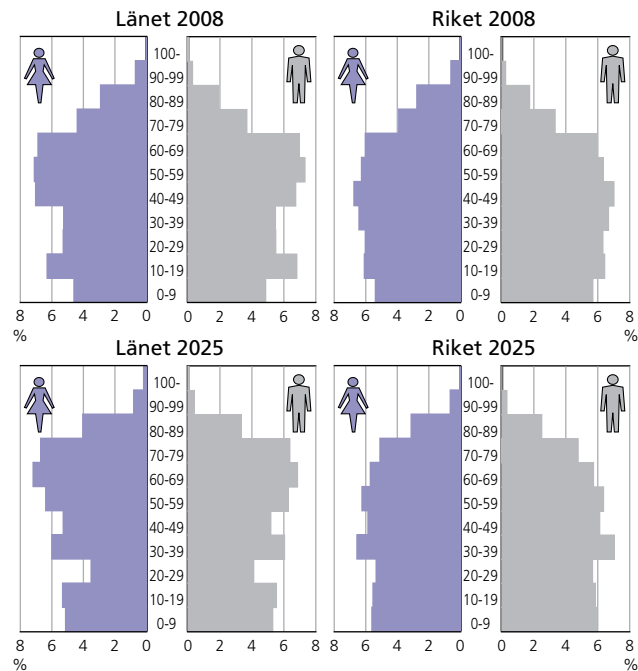
Källa: SCB, Befolkningsstatistik och Marknadsprofiler

Befolkningen är i genomsnitt något äldre på Gotland än i riket som helhet. Det gäller både kvinnor och män.

I Visby är andelen av kvinnorna som är under 20 år lägre än andelen av männen i samma åldersgrupp. Det omvända gäller bland de äldre. En mycket högre andel av kvinnorna är äldre.

Även på övriga Gotland är en högre andel av kvinnorna över 65 år.

Befolkningen efter ålder 2008 och prognos för 2025

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

År 2025 beräknas andelen av befolkningen i åldern 60 år och äldre öka både i länet och i riket. Vid den tidpunkten beräknas Gotlands befolkning ha minskat till 56 670 personer medan rikets antas ha ökat till 10 073 350 personer.

Utrikes födda 2008

Procentuell fördelning

	Norden		EU27 utom Norden		Utanför EU27 och Norden	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Visby tätort	24	15	20	19	56	66
Övriga Gotland	35	27	30	38	34	35
Länet	30	20	25	27	45	52
Länet 2006 (EU25)	31	21	24	26	45	53
Riket	27	23	22	24	50	53

Källa: SCB, Befolkningsstatistik och Marknadsprofiler

De flesta utrikes födda i länet kommer från ett land utanför EU och Norden. Det gäller särskilt bland dem som bor i Visby. På övriga Gotland finns även förhållandevis stor andel kvinnor födda i Norden och män födda inom övriga EU, jämfört med både Visby och riksgenomsnittet.

In - och utflyttningar 2008

Antal

	Inflyttade		Utflyttade		Netto	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Visby tätort	999	990	1 001	953	-2	37
Övriga Gotland	895	892	962	911	-67	-19
Länet	981	991	1 050	973	-69	18
Länet 2006	1 014	981	1 133	950	-119	31

Flyttningsöverskott inom/utanför länet 2008

Inflyttningar - utflyttningar

	Inom länet		Till/från länet *		Till/från utlandet	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Visby tätort	89	71	-91	-34	3	4
Övriga Gotland	-89	-71	22	52	23	19
Länet	0	0	-69	18	26	23

* 1 "Till/från länet" ingår flyttningar till/från utlandet

Källa: SCB, Befolkningsstatistik och Marknadsprofiler

Familjehushåll efter hushållstyp 1998-2007

Procentuell fördelning samt antal

	Länet	Riket
Sammanboende utan barn	25	28
Sammanboende med barn	17	19
Ensamstående kvinna utan barn	22	18
Ensamstående man utan barn	18	17
Ensamstående kvinna med barn	4	4
Ensamstående man med barn	0	2
Övriga familjehushåll	13	12
Summa, %	100	100
Antal, 1 000-tal	33	4 589

Familjehushåll efter hushållstyp och antal barn 1998-2007

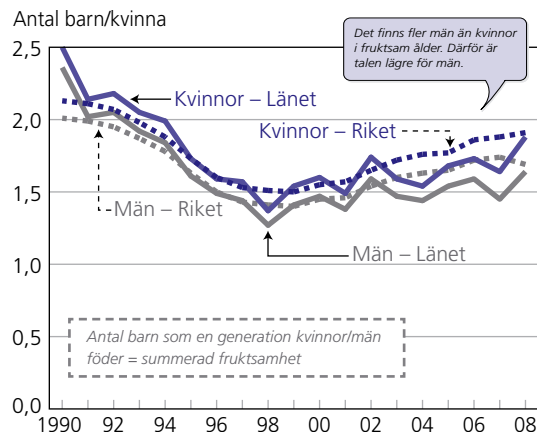
Procentuell fördelning

	Länet			Riket		
	Sammanboende	Ensamstående kvinna	Ensamstående man	Sammanboende	Ensamstående kvinna	Ensamstående man
Inga barn	60	84	..	60	82	92
1 barn	12	8	..	15	9	5
2 barn	21	6	..	18	6	3
3 barn-	7	3	..	7	2	1
Summa, %	100	100	100	100	100	100

Källa: SCB, Undersökningen om levnadsförhållanden (ULF)

En eller båda av de sammanboende, den ensamstående resp. minst en i övriga familjehushåll är i åldern 16-84 år. I gruppen sammanboende ingår personer av samma kön om de själva angivit sig som sammanboende. I undersökningen är antalet ensamstående män i länet för få för att kunna göra en fördelning.

Födda barn per kvinna och man 1990–2008

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Fruksamheten låg på en hög nivå 1990 men sjönk sedan under 1990-talet. Länet hade den lägsta noteringen 1998 för både kvinnor och män.

Under 2000-talet har fruktsamheten åter ökat och den ligger nu på 1,88 barn per kvinna i länet jämfört med 1,91 i riket.

För män är värdena 1,64 i länet och 1,69 i riket.

Medelålder vid första barnets födelse 2008

	Kvinnor	Män
Länet	28,2	30,6
Riket	28,9	31,4

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Kommunal barnomsorg 2008

Andel (%) av alla i respektive åldersgrupp

Inskrivna barn		Länet	Riket	
		Antal	%	%
Förskola,	1–5 år	2 228	85	81
Fritidshem,	6–12 år	2 194	57	51
Familjedaghem,	1–5 år	125	5	4
	6–12 år	0	0	0
Förskoleklass,	6 år	541	94	95

Källa: Skolverket

Förskolor som har enskild huvudman ingår om kommunen utövar tillsyn över verksamheten.

Länet har högre andelar än riket för alla typer av barnomsorg. Statistiken redovisas inte uppdelad på flickor och pojkar.

Användning av föräldraförsäkringen

2005 och 2008

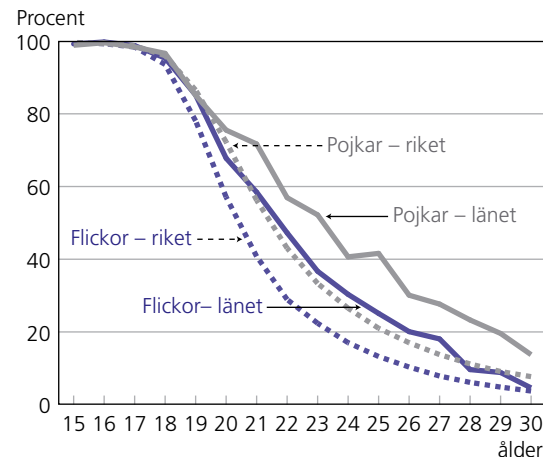
	2005		2008	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
<i>Personer som använt försäkringen, könsfördelning (%)</i>				
FP				
Gotland	56	44	55	45
Riket	56	44	56	44
TFP				
Gotland	57	43	58	42
Riket	58	42	58	42
<i>Uttagna nettodagar, fördelning (%)</i>				
FP				
Gotland	80	20	78	22
Riket	80	20	79	21
TFP				
Gotland	62	38	64	36
Riket	64	36	64	36

Källa: Försäkringskassan, Datalagret STORE

Både i länet och i hela riket tar kvinnor ut en betydligt större andel av föräldrapenningen. Den tillfälliga föräldrapenningen används mer lika av kvinnor och män.

FP = föräldrapenning vid barns födelse
TFP = tillfällig vård av barn. Kontaktdagar samt pappornas 10 dagar ingår ej.
Nettodagar. 2 halva dagar = 1 heldag.

Ungdomar som bor kvar hos biologiska föräldrar* 2008

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

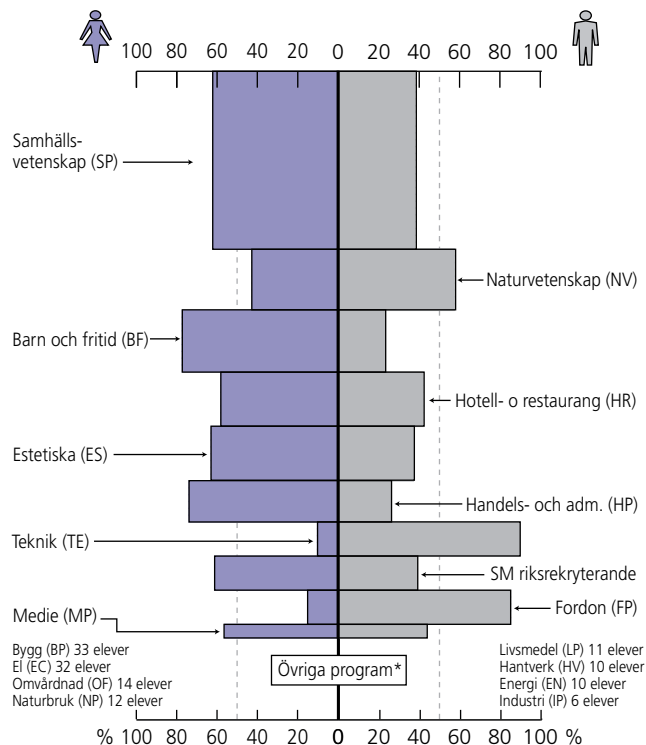
* biologiska eller som adopterade

I länet bor både flickor och pojkar kvar hemma i större utsträckning jämfört med riket.

Men flickorna flyttar hemifrån tidigare än pojkarna. Tydliga skillnader märks från 20 år. Bland 21-åringarna bor 58 procent av flickorna och 72 procent av pojkarna i länet fortfarande hemma. Bland 28-åringarna bor 10 procent av flickorna och 23 procent av pojkarna kvar hemma.

Avgångna från gymnasieskolan

Länet. Läsåret 2008/2009

Källa: SCB, Skolstatistik

* kan ej redovisas p.g.a. för få elever i det ena könet.

Gymnasieskolan är fortfarande starkt könsuppdelad.

Kursdeltagare i komvux våren 2008

Nivå	Länet		Riket			
	Antal Totalt	Könsförd. (%) Kv	M	Antal Totalt	Kv	M
Grundlägg. vuxenutbildn.	105	71	29	46 843	69	31
Gymnasial vuxenutbildn.	1 170	68	32	322 936	66	34
Påbyggnadsutbildning	0	.	.	12 006	50	50
Totalt	1 275	68	32	381 785	66	34
<i>Totalt våren 2006</i>	<i>3 322</i>	<i>72</i>	<i>28</i>	<i>540 053</i>	<i>67</i>	<i>33</i>
<i>Totalt våren 2004</i>	<i>2 998</i>	<i>65</i>	<i>35</i>	<i>606 585</i>	<i>66</i>	<i>34</i>

Källa: SCB, Skolstatistik

Både i länet och i riket deltar omkring dubbelt så många kvinnor som män i kommunal vuxenutbildning. De flesta studerar på gymnasienivå.

I hela landet är könsfördelningen jämn endast bland dem som går en påbyggnadsutbildning. I länet studerar inga på den nivån.

Befolkningens utbildningsnivå 2008

25–44 år	Procentuell fördelning							
	Förgymnasial utb		Gymnasial utb		Eftergymnasial utb		Uppgift saknas	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Visby tätort	9	13	47	51	43	36	1	1
Övriga Gotland	10	13	56	65	34	20	1	1
Länet	9	13	52	59	38	27	1	1
<i>Länet 2005</i>	<i>10</i>	<i>14</i>	<i>55</i>	<i>60</i>	<i>34</i>	<i>25</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Riket	9	12	43	49	47	37	2	2

Källa: SCB, Utbildningsregistret och Marknadsprofiler

Andel med eftergymnasial utbildning är högre bland kvinnor än bland män. Skillnaden är större på övriga Gotland än i Visby tätort

Befolkningens utbildningsnivå 2008

45–64 år	Procentuell fördelning							
	Förgymnasial utb		Gymnasial utb		Eftergymnasial utb		Uppgift saknas	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Visby tätort	17	21	48	49	35	30	0	0
Övriga Gotland	19	30	53	50	28	20	0	0
Länet	19	27	51	50	30	23	0	0
<i>Länet 2005</i>	<i>22</i>	<i>30</i>	<i>49</i>	<i>47</i>	<i>29</i>	<i>23</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Riket	18	23	47	47	35	29	1	1

Källa: SCB, Utbildningsregistret och Marknadsprofiler

I åldrarna 45–64 år är utbildningsnivån lägre än den är bland 25–44-åringarna. Det gäller särskilt män men också kvinnor. I Visby finns en högre andel både kvinnor och män med eftergymnasial utbildning än på övriga Gotland.

Högskolenybörjare

Läsåret 2008/09

	Antal		Könsfördeln. (%)		Andel (%) av alla i resp. ålder	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
	18–34 år¹⁾					
Länet	220	150	58	42	42	27
Länet 2005/06	198	174	53	47	37	31
Länet 2003/04	207	167	55	45	39	30
Riket ²⁾	35 535	25 783	59	41	37	25
35–64 år¹⁾						
Länet	36	17	68	32	3	1
Länet 2005/06	61	37	62	38	5	3
Länet 2003/04	67	27	71	29	6	2
Riket ²⁾	5 398	2 580	68	32	3	1

Källa: SCB, Högskolestatistik

1 Ålder 2008-12-31

2 Endast högskolenybörjare som har rekryteringslän

Könsfördelningen bland högskolenybörjarna är jämnare i åldersgruppen 18–34 år än i åldersgruppen 35–64 år. Andelen kvinnor är dock i majoritet i båda.

Examinerade från högskolans grundutbildning och boende i länet 1 jan 2009

	År för examen					
	2004/05		2005/06		2006/07	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Humaniora och teologi	7	1	11	4	7	5
Juridik och samhällsvetenskap	22	11	37	13	11	8
Undervisning	55	10	22	6	46	8
Naturvetenskap	4	3	5	2	4	0
Teknik, varav:	5	14	3	8	3	8
Civilingenjörsexamen	1	1	0	2	0	1
Högskoleingenjörsexamen	0	3	0	3	0	1
Lant- och skogsbruk	0	4	0	1	0	2
Medicin och odontologi, varav:	0	0	4	1	2	1
Läkarexamen	0	0	0	1	0	1
Vård och omsorg, varav:	34	3	28	5	27	4
Sjuksköterskeexamen	25	2	23	3	19	2
Konstnärligt område	1	0	1	2	0	0
Totalt	128	46	111	42	100	36

Källa: SCB, Högskolestatistik

Bor (är skrivna) i **samma** län som då utbildningen påbörjades.

Om en student avlagt mer än en examen under perioden medräknas bara en av dessa.

Yrkesexamen (ex. läkare, lärare) prioriteras före generell examen (magister-, kandidat- och högskole-). Om mer än en yrkesexamen avlagts prioriteras den senaste. Detsamma gäller generell examen.

Förvärvsarbetande 2007

Andel (%) i respektive åldersgrupp

	20–44 år		45–64 år		20–64 år	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Visby tätort	73	74	78	78	75	76
Övriga Gotland	79	84	78	81	78	82
Länet	76	80	78	80	77	80
Länet 2005	72	76	77	77	74	77
Länet 2003	73	76	76	75	74	76
Riket	76	80	76	80	76	80

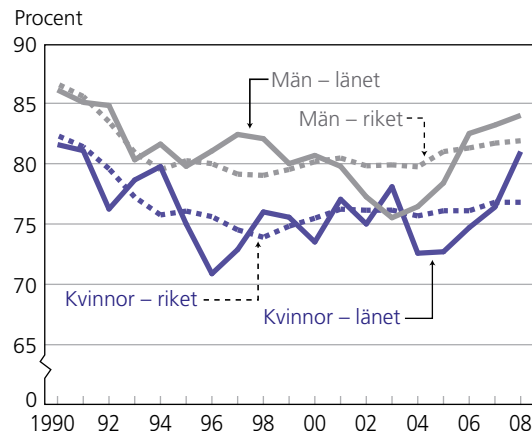
Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Marknadsprofiler

Yngre kvinnor och män i Visby har, jämfört med hela riket, i lägre utsträckning ett arbete. För övriga Gotland är det tvärtom; en högre andel har ett arbete.

Bland de äldre är kvinnornas andelar högre på Gotland jämfört med riket medan männens andelar varierar.

Relativa arbetskraftstal 1990–2008

Avser 16–64 år

Relativa arbetskraftstalet = andel (%) av befolkningen som finns i arbetskraften
 Arbetskraften = antal sysselsatta + antal arbetslösa

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

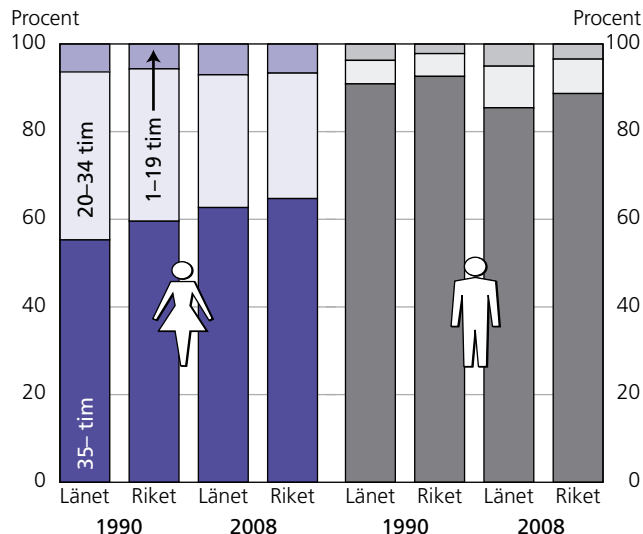
I länet fanns år 1990 knappt 82 procent av kvinnorna och 86 procent av männen i arbetskraften. År 1996 låg talen som lägst för kvinnor medan män nådde sin lägsta andel år 2003. De senaste åren har andelarna åter ökat och de ligger nu på 81 procent för kvinnorna respektive 84 för männen. Motsvarande tal i riket är nu 77 respektive 82 procent.

Sysselsatta efter vanligen arbetad tid

1990 och 2008

Avser 16–64 år

Procent

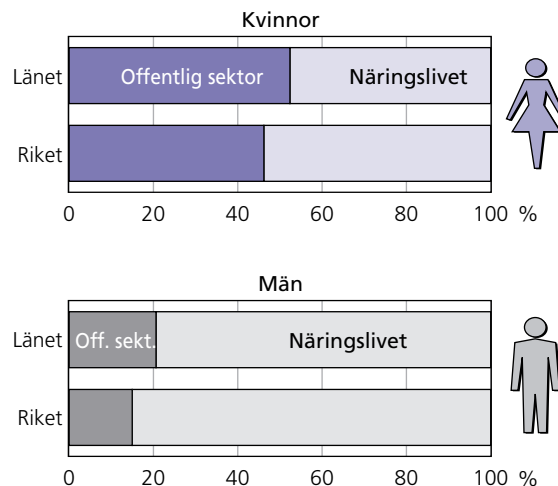

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Bland kvinnor och män är andelen heltidsarbetande något lägre i länet än i riket år 2008. Så var också fallet år 1990.

Både i länet och i riket ökar andelen heltidsarbetande kvinnor och medan andelen minskar för män.

Förvärvsarbetande efter sektor 2007

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Avser nattbefolkning, dvs. bor i länet men behöver inte arbeta där.

Kvinnor i länet arbetar i något högre utsträckning inom offentlig sektor än inom näringslivet. I riket är det tvärtom; en något högre andel arbetar inom näringslivet. Män arbetar främst inom näringslivet både i länet och i riket.

De 20 vanligaste yrkena för kvinnor i länet 2007

Andel (%) av alla yrkesverksamma anställda 16–64 år. Avser natt-befolkning (bor i kommunen men kan arbeta även i en annan kommun). Exklusive anställda med "Yrke okänt".

	Antal	Andel (%)*
Vård- och omsorgspersonal	3 229	26
Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	792	6
Övrig kontorspersonal	548	4
Grundskollärare	459	4
Städare m.fl.	418	3
Sjuksköterskor	407	3
Förskollärare och fritidspedagoger	396	3
Köks- och restaurangbiträden	336	3
Bokförings- och redovisningsassistenter	300	2
Tull-, taxerings- och socialförsäkringstjänstemän	290	2
Kundinformatörer	286	2
Redovisningsekonomer, administrativa assistenter m.fl.	281	2
Storhushålls- och restaurangpersonal	231	2
Gymnasielärare m.fl.	197	2
Sjukgymnaster, tandhygienister m.fl.	187	2
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	184	2
Administratörer i offentlig förvaltning	180	1
Psykologer, socialsekreterare m.fl.	165	1
Kontorssekreterare och dataregistrerare	161	1
Behandlingsassistenter, fritidsledare m.fl.	158	1

Källa: SCB, Yrkesregistret

* av alla yrkesverksamma

De 20 vanligaste yrkena för män i länet 2007

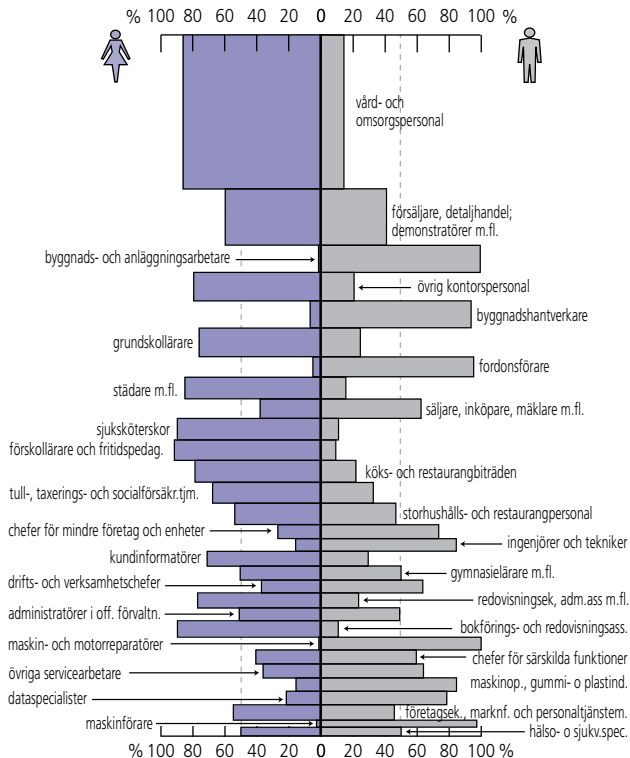
Andel (%) av alla yrkesverksamma anställda 16–64 år. Avser natt-befolkning (bor i kommunen men kan arbeta även i en annan kommun). Exklusive anställda med "Yrke okänt".

	Antal	Andel (%)*
Byggnads- och anläggningsarbetare	703	6
Byggnadshantverkare	637	5
Försäljare, detaljhandel; demonstratörer m.fl.	534	5
Fordonsförare	531	5
Vård- och omsorgspersonal	516	4
Ingenjörer och tekniker	342	3
Maskin- och motorreparatörer	323	3
Chefer för mindre företag och enheter	307	3
Säljare, inköpare, mäklare m.fl.	302	3
Maskinförare	244	2
Maskinoperatörer, gummi- och plastindustri	243	2
Drift- och verksamhetschefer	241	2
Dataspecialister	222	2
Storhushålls- och restaurangpersonal	198	2
Gymnasielärare m.fl.	195	2
Övriga servicarbetare	186	2
Lager- och transportassistenter	183	2
Chefer för särskilda funktioner	178	2
Administratörer i offentlig förvaltning	173	1
Elmontörer, tele- och elektronikreparatörer m.fl.	154	1

Källa: SCB, Yrkesregistret

* av alla yrkesverksamma

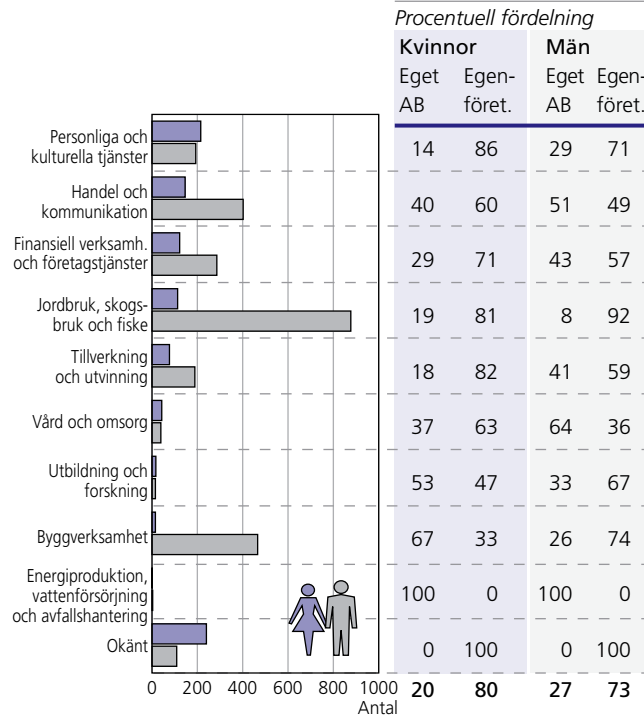
De 30 största yrkena i länet 2007

Källa: SCB, Yrkesregistret

Avsjer yrkesverksamma anställda 16-64 år med bostad i länet.

Egna företagare i länet efter näringsgren 2007

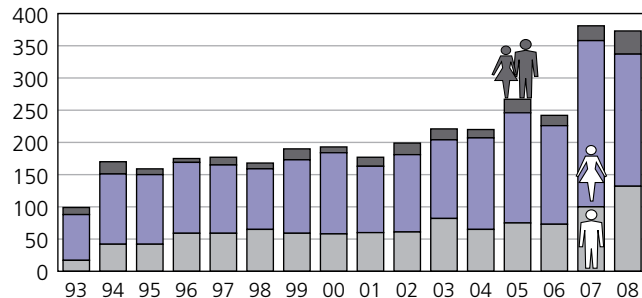
Källa SCB: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Kvinnorna har oftast ett företag inom området personliga och kulturella tjänster. Männerna har oftast ett jord-, skogs- eller fiskeföretag.

Nystartade företag efter form av ledning

1998–2008

Antal i länet

Källa: SCB, Nyetableringsstatistik

Från 2007 görs en totalundersökning. Innan dess gjordes den som ett urval. Därför är siffrorna ej helt jämförbara med tidigare år.

Antal nyföretagare 2007

	Länet			Riket		
	Kvinnor	Män	Gem.	Kvinnor	Män	Gem.
Antal	100	258	23	18 224	36 589	3 715
Könsfördelning (%) ¹⁾	26	68	6	31	63	6
Andel (%) ²⁾	5,5	14,0	0,6	6,3	12,2	0,6

Källa: Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS)

1) Exkl. bortfall 2) Befolkningen 16–64 år

En något lägre andel kvinnor och en högre andel män är nyföretagare i länet jämfört med riket.

Pendling till arbetet 2007

Antal 16–64 år som pendlar över länsgränsen

	Inpendlare		Utpendlare		Netto	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Länet	448	481	743	1301	-295	-820
Länet 2005	435	608	534	982	-99	-374

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Fler män än kvinnor pendlar till arbete i annat län. För både kvinnor och män är utpendlingen större än inpendlingen.

Deltidsarbetslösa och timanställda 2008

Antal i åldern 20–64 år. Årsmedeltal

	Deltidsarbetslösa		Timanställda	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Länet	387	142	368	197
Riket	33 722	9 698	42 760	19 904

Källa: Arbetsförmedlingen

Betydligt fler kvinnor än män är deltidarbetslösa eller timanställda både i länet och i riket.

Arbetsökande 2008

Andel (%) av befolkningen i åldern 20–64 år. Årsmedeltal

	Arbetslösa		I program med aktivitetsstöd	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Länet	2,9	3,3	1,5	1,5
Länet 2006	4,3	4,5	2,9	3,0
Länet 2004	4,4	5,4	2,0	2,6
Riket	2,4	2,8	1,3	1,3

Källa: Arbetsförmedlingen

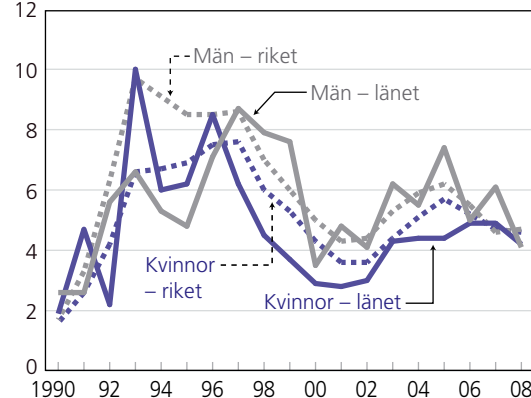
En högre andel män än kvinnor är öppet arbetslösa medan andelarna ligger på samma nivå bland dem som deltar i program med aktivitetsstöd.

Andel arbetslösa är högre i länet än i riket.

Relativa arbetslöshetstal 1990–2008

Avser 16–64 år

Procent

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Relativa arbetslöshetstalet = andel (%) av arbetskraften som är arbetslös.
 Arbetskraften = antal sysselsatta + antal arbetslösa

År 1990 var arbetslösheten

var som lägst under perioden både i länet och i riket. I länet låg den på knappt 2 procent för kvinnor och 2,6 procent för män. I riket var de något lägre.

År 2008 låg arbetslösheten på drygt 4 procent i länet och cirka en halv procent högre i riket. Arbetskraftsundersökningen är en urvalsundersökning. Gotland är ett län med förhållandevis få invånare och siffrorna är därför något osäkra.

Sammanräknad förvärvsinkomst 2007

20–64 år. Antal kronor i tusental

	Medelinkomst		Medianinkomst	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Länet	199	238	202	238
Länet 2005	184	220	189	218
Riket	214	289	212	273

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (I o T)

För både kvinnor och män ligger inkomsterna på en lägre nivå i länet jämfört med riket. Skillnaden mellan könen är dock mindre i länet.

Disponibel medelinkomst för familjer 2007

Antal kronor i 1000-tal

	Gifta/sambo utan barn		Ensamstående kvinnor		Ensamstående män	
	utan barn	med barn*	utan barn	med barn*	utan barn	med barn*
Länet	361	460	158	254	177	282
Länet 2005	305	396	136	219	149	251
Riket	411	517	168	263	199	325

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (I o T)

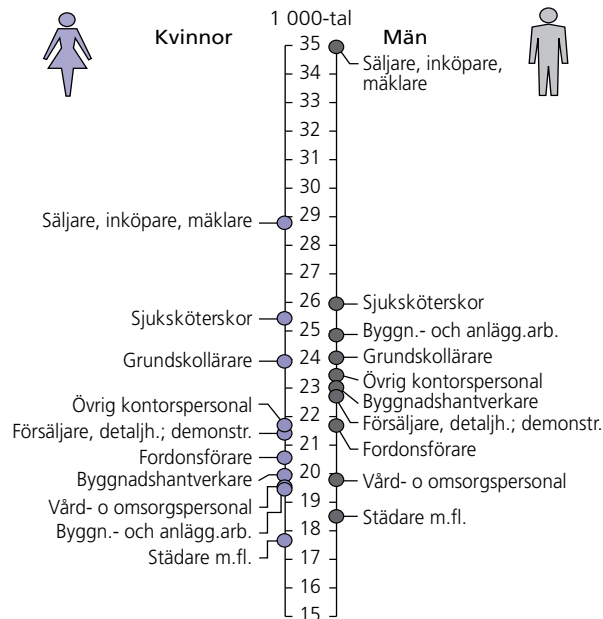
* under 18 år

Inkl. 0-inkomsttagare.

Disponibel inkomst är vad som återstår (för konsumtion och sparande) sedan man från bruttointkomsten dragit ifrån slutlig skatt och lagt till skattefria bidrag som t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag. Bland de ensamstående kan sambo utan gemensamma barn ingå. Bland de ensamstående kan sambo utan gemensamma barn ingå.

Genomsnittlig månadslön i de 10 största yrkesgrupperna i länet 2007

Avser genomsnittlig månadslön i riket 2007

Källa: SCB och Medlingsinstitutet

I de 10 största yrkesgrupperna i länet har män 2 050 kronor mer i genomsnittlig månadslön än kvinnor inom samma yrkesområde. Störst är skillnaden i gruppen säljare, inköpare och mäklare; 6 400 kronor.

Hushåll med ekonomiskt bistånd 2008

	Giftna par/ samboende		Ensamstående		Män		Totalt
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
Länet	5	9	28	18	39	2	100
Riket	6	12	25	15	40	3	100

Källa: Socialstyrelsen

Den vanligaste biståndstagaren, både i länet och i riket, är en ensamstående man utan barn. Därefter kommer en ensamstående kvinna med barn.

Pensionssparande i åldern 20–64 2007

	Andel (%) inkomsttagare med pensionssparande *		Medelvärde, tkr	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Länet	43	33	5	6
Riket	43	35	6	7

Källa: SCB, Totalräknade inkomst- och taxeringsstatistiken (IoT)

* Avser privat pensionssparande

En högre andel kvinnor än män har ett privat pensions-sparande men männen sparar högre belopp.

Ohälsotalet 2004, 2006 och 2008

Antal dagar per år och försäkrad i åldern 20–64 år

	2004		2006		2008	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Visby tätort	50	31	48	33	49	32
Övriga Gotland	50	34	47	33	44	31
Länet	50	33	47	33	46	32
Riket	55	37	52	35	47	31

Källa: Försäkringskassan, Datalagret STORE, och SCB, tätortsavgränsning

Kvinnors ohälsotal är högre än mäns. Det gäller både på Gotland och i riket som helhet. Talen har sjunkit under senare år både på Gotland och i riket.

Antal utbetalade dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, förtidspension och sjukbidrag från socialförsäkringen per registrerad försäkrad. Alla dagar är omräknade till "heldagar".

Vid SCB:s beräkning av ohälsotal för tätort och län blir talen generellt något lägre än vid Försäkringskassans beräkningar. SCB använder hela befolkningen i nämnaren medan Försäkringskassan använder antalet sjukförsäkrade och förtidspensionärer.

Pågående långa* sjukfall efter ålder

dec 2008

Andel (%) av pågående sjukfall i respektive ålder

	25–34 år		35–44 år		45–54 år		55–64 år	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Länet	46	35	55	48	56	53	53	47
Länet dec 2005	38	37	53	53	57	53	55	58
Riket	45	47	59	53	62	57	60	57

Andel (‰) av alla i respektive ålder

	25–34 år		35–44 år		45–54 år		55–64 år	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Länet	10	4	17	7	22	12	16	10
Länet dec 2005	13	7	24	13	27	16	26	21
Riket	18	8	36	15	42	22	39	27

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

* 180-dagar

Av alla pågående sjukfall ligger de långa sjukfallen på en lägre nivå i länet jämfört med hela riket. Förutom de yngsta kvinnorna gäller det både kvinnor och män i de olika åldrarna.

Även andel långtidssjukskrivna i befolkningen är lägre i länet jämfört med hela riket.

Pågående sjukfall efter antal dagar dec 2008

Antal med sjukpenning eller rehabiliteringspenning

	Antal personer 2008				Förändr. sedan 2000 i procent 180-dagar*	
	30- dagar		180- dagar		Kv	M
	Kv	M	Kv	M		
Länet	418	243	247	129	-54	-61
Riket	75 434	46 018	46 544	27 114	-49	-49

Källa: Försäkringskassans datalager STORE

*långa sjukfall

Antalet långa sjukfall har minskat både i länet och i riket de senaste åren. De är vanligare bland kvinnor än bland män.

Avser sjukpenning eller rehabiliteringspenning. Sjukskrivningstidens längd mäts från dag för sjukansökan till arbetsgivare eller försäkringskassa fram till 31 dec.

Förtidspensionärer 20–64 år dec 2008

	Andel (%)						Förändring sedan 2000, 20–64 år, procent-enheter	
	55–59 år		60–64 år		20–64 år			
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Länet	22	13	25	17	13	9	3	2
Riket	23	15	27	19	12	8	2	1

Källa: Försäkringskassan

Har sjuk- eller rehabiliteringspenning.

Ledamöter i kommunala bolag 2009 och 2007

2009

Antal	Könsfördelning (%)		Ord- förande
	Kv	M	
AB Gotlands Hem styrelse	4	10	M
Gotlands Energiverk AB	5	13	M
Gotlands Industrihus AB	5	5	Kv
Stiftelsen Gotlands musiken	8	6	Kv
Almi företagspartner Gotland*	5	5	M

2007

Antal	Könsfördelning (%)		Ord- förande
	Kv	M	
AB Gotlands Hem styrelse	3	11	M
Gotlands Energiverk AB	3	18	M
Gotlands Industrihus AB	5	5	Kv
Stiftelsen Gotlands musiken	8	6	Kv
Almi företagspartner Gotland*	2	5	M

Källa: Länsstyrelsen

*Statligt bolag med representation av Gotlands kommun

Kommunstyrelsen november 2009

Antal ledamöter samt könsfördelning (%)

	Ordinarie ledamöter			Ersättare			
	Antal	Varav ordf.	Könsfördelning (%)	Antal	Könsfördelning (%)		
			Kvinnor				Män
Länet	15	Kv	47	53	15	27	73

Källa: Gotlands kommun

Könsfördelningen bland de ordinarie ledamöterna är inom ramen 40–60 procent. Fördelningen bland ersättarna är mer ojämn.

Kommunfullmäktigeledamöter

2002 och 2006 efter valet samt i november 2009

	Antal	Könsfördelning (%)		Ordf
		Kvinnor	Män	
2002	71	44	56	M
2006	71	44	56	Kv
2009	71	42	58	M

Källa: SCB, Valstatistik och Länsstyrelsen för 2009

Könsfördelningen ligger inom ramen 40–60 procent under perioden.

Chefer* i offentlig sektor 2007

Länet

	Antal		Könsförd. (%)		Procentuell fördelning	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Högre ämbetsmän och politiker	5	2	71	29	3	1
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	1	0	100	0	1	0
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	0	3	0	100	0	2
Drift- och verksamhetschefer	91	82	53	47	49	59
Chefer för särskilda funktioner	79	40	66	34	42	29
Chefer för mindre företag och enheter	11	12	48	52	6	9
Chefer totalt, offentlig sektor	187	139	57	43	100	10

Källa: SCB, Yrkesregistret

* Avser dagbefolkning dvs. arbetar i länet men behöver inte bo där.

Bland chefer i den offentliga sektorn ligger könsfördelningen totalt sett inom ramen 40–60 procent. I grupperna högre ämbetsmän och politiker samt chefer för särskilda funktioner dominerar kvinnorna när det gäller antalet chefer.

Chefer* i näringslivet 2007

Länet

	Antal		Könsförd. (%)		Procentuell fördelning	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Högre ämbetsmän och politiker	0	0
Chefstjänstemän i intresseorganisationer	2	2	50	50	1	0
Verkställande direktörer, verkschefer m.fl.	12	69	15	85	6	11
Drift- och verksamhetschefer	44	147	23	77	22	23
Chefer för särskilda funktioner	50	134	27	73	25	21
Chefer för mindre företag och enheter	95	286	25	75	47	45
Chefer totalt, näringslivet	203	638	24	76	100	100

Källa: SCB, Yrkesregistret

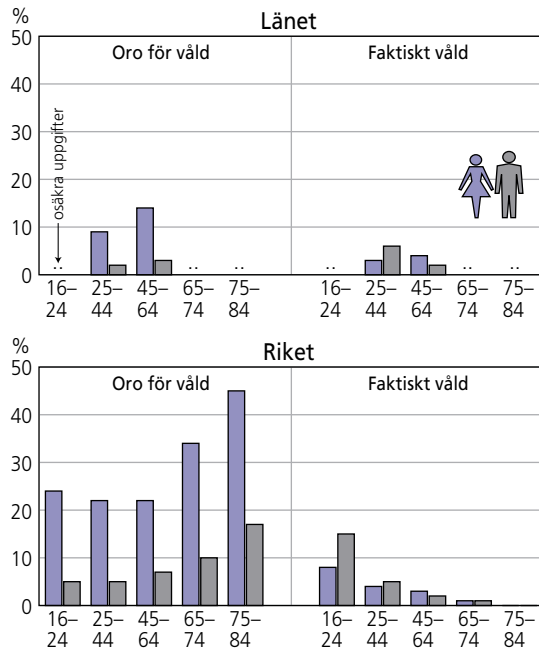
* Avser dagbefolkning dvs. arbetar i länet men behöver inte bo där.

Kvinnor är i minoritet bland alla typer av chefer. Endast i gruppen chefstjänstemän i intresseorganisationer är könsfördelningen jämn men där finns bara 4 personer. Bland verkställande direktörer är 15 procent kvinnor. I övriga grupper är omkring var fjärde chef en kvinna.

Den vanligaste chefsgruppen i länet är drift- och verksamhetschefer, både bland kvinnor och män.

Oro för våld och faktiskt våld efter ålder

1998–2007

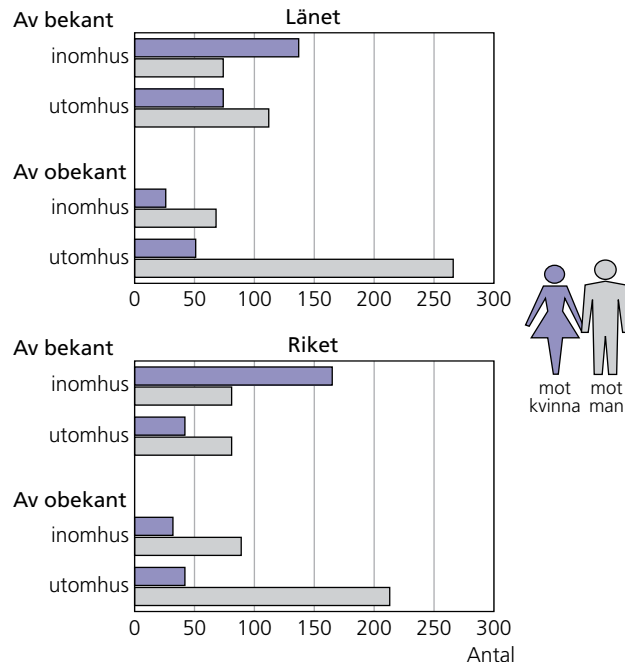

Källa: SCB, Undersökningen om levnadsförhållanden (ULF)

Äldre kvinnor är de som är mest oroliga för att bli utsatta för våld, trots att det är de yngre männen som till störst andel har blivit utsatta för våld.

Anmälda misshandelsbrott 2008

Antal per 100 000 av medelfolkmängden

Källa: BRÅ

Misshandelsbrott mot kvinnor sker vanligtvis inomhus, av person som är bekant med offret. Misshandelsbrott mot män sker oftast utomhus, av person som är obekant med offret.

Anmälda sexualbrott efter brottstyp

	Antal			Antal per 100 000 inv	
	Länet 2000	2005	2008	Länet 2008	Riket 2008
Våldtäkt inkl. grov (se även våldsbrott)	19	17	48	84	59
Sexuellt tvång, utnyttjande m.m.	11	10	12	23	14
Sexuellt ofredande (ej blottning)	15	25	37	65	66
Blottning	20	4	13	23	13
Koppleri inkl. grovt	0	1	0	0	2
Köp av sexuell handling av barn under 18 år	0	0	0	..	0
Barnpornografibrott inkl. grovt	3	3	3	5	
Sexköpsbrott	0	0	0	..	2
Människohandel för sexuella ändamål (trafficking)	..	0	0	0	0
Totalt	68	60	60	104	141

Källa: BRÅ

Ett av regeringens mål med jämställdhetspolitiken är frihet från könsrelaterat våld. Tabellen visar antal sexualbrott efter olika typ av brott men den visar vare sig vilket kön förövaren har eller vilket kön offret har.

Med sexualbrott avses här brott mot BrB 6 kap samt barnpornografibrott, sexköpsbrott och människohandel för sexuella ändamål (trafficking). Sexualbrott är generellt sett brott med ett stort mörkertal. Brott som begås i det privata och där offret och förövaren är bekanta anmäls i mindre utsträckning. Mörkertalet är också större om offret är barn eller en ung person och speciellt om brotten begås inom familjen.

Källa: BRÅ

Vill du veta mera om jämställdhet?

Här är några webbsidor:

www.regeringen.se

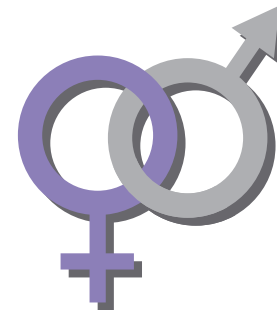
www.lansstyrelsen.se/gotland.se

www.jamiprogram.se

www.genus.se

www.nck.uu.se

www.do.se

MÅL FÖR JÄMSTÄLLDHETSPOLITIKEN

Övergripande mål för jämställdhetspolitiken

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Fyra delmål

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren i beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt till kroppslig integritet.

Ur, SOU 2005:66. Makt att forma samhället och sitt eget liv.

Hur kan er verksamhet bidra till att uppfylla dessa mål?

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN